

Η συλλογική μνήμη στο Γλυπτό του Έλληνα Μετανάστη

/ [Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#)

Ο Μετανάστης για τις παιδικές μου θύμησες ήταν ο μπαρμπα-Στάθης, ευεργέτης της οικογένειας . Η φωτογραφία του κρεμόταν στο σαλόνι της γιαγιάς και η κουβέντα στρεφόταν συχνά περί τη ζωή του στην Αμέρικα, απ' όπου έστελνε τα μαγικά αμερικάνικα δολάρια την εποχή που ο παππούς ο Αποστόλης πάλευε να θρέψει πέντε στόματα μόνο με τα αγροτικές δουλειές στην Εγκλουβή από το μεσοπόλεμο και μετά.

Η Μετανάστρια στις μνήμες μου ήταν η θειά Δημήτρω από την Ουάσιγκτον, μακρινή ξαδέλφη της Κουλίτσας, που επέστρεφε κάθε τόσο με τα ωραία της φουντωτά φουστάνια και τα πεταλουδένια της γυαλιά και μας έφερνε φορέματα - οργάντζες και κούκλες που δεν είχαμε ξαναδεί ποτέ.

Μετανάστης έγινε και ο αδελφός του πατέρα μου, ο λεπτεπίλεπτος θείος Λεωνίδα, που παντρεύτηκε τη θεία Κατίνα από φωτογραφία στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας. Ο θείος Λεωνίδα δεν μετανάστευσε για να στέλνει τον οβολό στην οικογένεια του παππού, αλλά για να ζήσει μια πιο εκλεπτυσμένη ζωή από κείνη που βίωνε με τα πρόβατα στο Βουνί της Εγκλουβής.

Όλες αυτές οι εικόνες, αλλά και οι μετανάστες που επέστρεφαν μετά τα πενήντα τους από τα ξένα στο νησί με φουσκωμένους λογαριασμούς στις τράπεζες για να παντρευτούν νεαρές χωριατοπούλες συνθέτουν τις παιδικές μου μνήμες για τους Έλληνες μετανάστες. Στο μυαλό μου όλοι, μα όλοι, ζούσαν μια μαγική ζωή που τους έκανε πλούσιους και μετά μπορούσαν να αγοράσουν σπίτια και ζωή καινούρια.

Όπου τελικά γνώρισα τη νεότερη μορφή των μεταναστών μέσα από το γάμο μου με το γιο του Μετανάστη. Και ήρθα εδώ στην ευλογημένη γη του Μόντρεαλ, όπου έμελλε να συναντήσω αυτά τα χιλιάδες χέρια που έβαλαν πλάτη για τις οικογένειές τους στην Ελλάδα, χτίζοντας ένα καλύτερο αύριο για τους ίδιους, τα παιδιά τους αλλά και για τον Καναδά.

Και τους θαύμασα τους μετανάστες, τους θαύμασα για τα έργα των χειρών τους, εκκλησίες, σχολεία, καλλιεργημένους απογόνους που δεν έχουν τίποτε να ζηλέψουν από τους γηγενείς Κεμπεκιώτες ή τους Αγγλοκαναδούς.

Ήρθαν εδώ στο Μόντρεαλ, μια πόλη ξένη όχι μόνο ως προς τις γλώσσες αλλά και ως προς τον καιρό. Οι ατέλειωτοι χιονισμένοι χειμώνες, το αφόρητο κρύο, οι δυο

ξένες γλώσσες (αγγλικά και γαλλικά) δεν τους εμπόδισαν να αναπτύξουν τις δεξιότητες και ικανότητές τους φτιάχνοντας το «Ελληνικό θαύμα» στο Μόντρεαλ.

Κι ενώ σε κάθε περιοχή της πόλης υπάρχει μια ελληνορθόδοξη εκκλησία, πέντε ημερήσια και άλλα ελληνικά σχολεία, δεν υπάρχει τίποτε στην πόλη που να αποτυπώνει αυτό που έζησαν οι Έλληνες μετανάστες κατά τον ερχομό τους. Δεν έχει αποτυπωθεί το στίγμα τους.

Έτσι, όταν προέκυψε η συζήτηση για το γλυπτό που θα χάριζε η ελληνική παροικία στο Δήμο του Μόντρεαλ για τα 375 χρόνια από την ίδρυσή του, δεν υπήρχε καμία αμφιβολία μέσα μου ότι το έργο θα έπρεπε να είναι αφιερωμένο στον Έλληνα Μετανάστη. Η Μάνα, ο Πατέρας, το παιδί, οι βαλίτσες, αυτό, αυτό είπαμε με μια φωνή όλες οι γυναίκες του Λυκείου Ελληνίδων Μόντρεαλ.

Κι έτσι άρχισε η περιπέτεια του γλυπτού, που στις 30 Ιουνίου θα πάρει τη θέση του στην ιστορία του Μόντρεαλ και στις καρδιές μας. Η πρώτη ιδέα ρίχτηκε κι επειδή ο χρόνος ήταν ασφυκτικά πιεστικός στραφήκαμε στο γνωστό γλύπτη και καθηγητή της Σχολής καλών Τεχνών Γιώργο Χουλιάρα, ο οποίος μέσα σε δύο μέρες είχε φτιάξει το πρώτο πήλινο προσχέδιο.

«Ο πατέρας, η μάνα, το παιδί, οι βαλίτσες που γράφουν «Ελλάς» στις ετικέτες τους, η συμπαγής ελληνική οικογένεια, και μια πύλη που συμβολίζει τον ερχομό στο νέο κόσμο», έγραψε ο γλύπτης. Και καθώς το παρουσιάσαμε στην επιτροπή που αποτελείτο από τη Μαίρη Ντέρος, αντιδήμαρχο του Μόντρεαλ και δήμαρχο της περιοχής Πάρκ Εξτένσιον, τον πρόεδρο της Ελληνικής Κοινότητας Μείζονος Μοντρεάλ Νικόλα Παγώνη, τον πρόεδρο του Ελληνικού Κογκρέσου του Κεμπέκ Τζον Θεοδοσόπουλο και το Γενικό Πρόξενο Νικόλα Σιγάλα, τη δρ. Γεωργία Βρυνιώτη και τη Νίκη Αναστασόπουλος, ο ενθουσιασμός ανέβηκε στα ύψη.

Ο πρόεδρος της ΕΚΜΜ με την Κοινότητα στο βάθος, ρίχτηκε με πάθος στη διεκπεραίωση του εράνου, που άρχισε με στόχο να συγκεντρωθούν τα χρήματα σύντομα για να πραγματοποιηθεί το έργο. Η ερανική προσπάθεια έγινε σχεδόν αθόρυβα και συγκέντρωσε ένα διόλου ευκαταφρόνητο ποσό. Ο γλύπτης προσέφερε την εργασία του δωρεάν για τους Έλληνες του Μόντρεαλ και για όλες τις δικές του μνήμες που τον σημάδεψαν ως παιδί όταν έβλεπε να φεύγουν οι Ηπειρώτες της πατρίδας του στα ξένα για μια καλύτερη ζωή.

Πραγματικά, το γλυπτό όπως το φιλοτέχνησε ο Γιώργος Χουλιάρας είναι συγκλονιστικά βιωματικό. Εμπεριέχει τα πρόσωπα, τις εκφράσεις, το σωματότυπο

των Ελλήνων της μεταπολεμικής γενιάς που τραβούσαν για τα ξένα με φόβο, αγωνία και μια τεράστια ελπίδα για ένα καλύτερο μέλλον.

Ο άντρας με την τραγιάσκα κρατάει από τη μέση τη γυναίκα του που στέκεται βουβά δυνατή στην περιπέτεια της ξενιτιάς. Αυτό το σύμπλεγμα του ελληνικού ανδρόγυνου εκείνης της εποχής είναι ένα μάθημα για τη δική μας γενιά. Σφιχτοδεμένοι στον αγώνα για ένα καλύτερο αύριο. Και το μικρό κοριτσάκι απορημένο ακουμπάει στις δικές τους πλάτες. Περίπου ξέγνοιαστο, περίπου πονεμένο, περίπου γελαστό, χαμένο στις καινούριες εικόνες, που θα πλάσουν το πλαίσιο της ζωής της.

Το γεγονός ότι ο γλύπτης άφησε τη δική του εξέλιξη στην τέχνη του για να δείξει με ένα νατουραλιστικό έργο την έκφραση της μετανάστευσης αναδεικνύει το μεγάλο ταλέντο και την πλήρη εναρμόνισή του με ένα θέμα που είναι εμφανές πως έχει επηρεάσει τη δική του μνήμη. Μόνο στην πύλη αφέθηκε να είναι ο Γιώργος Χουλιάρας της νέας εποχής, αυτός που γνωρίζουμε μέσα από τα σύγχρονα έργα του, καθώς η πύλη συμβολίζει το νέο κόσμο.

Για μένα το Γλυπτό του Έλληνα Μετανάστη που θα αποκαλυφθεί επίσημα από το Δήμαρχο του Μόντρεαλ Denis Coderre στις 30 Ιουνίου δεν είναι απλά ένα δημόσιο έργο τέχνης. Είναι η κατάθεση της συλλογικής μνήμης όχι μόνο των Ελλήνων του Μόντρεαλ, αλλά όλων των μεταναστών που εντάχθηκαν σ' αυτή την προοδευτική και σύγχρονη κοινωνία αποκτώντας μια καλύτερη ζωή από εκείνη στη μακρινή πατρίδα τους.

Είναι ένα έργο που δηλώνει την πολυσυλλεκτική προσπάθεια των Ελλήνων της πόλης καθώς στο πλάι αναγράφονται τα ονόματα των δωρητών. Είναι το δώρο της ελληνικής παροικίας στο Δήμο του Μόντρεαλ ως έκφραση ευγνωμοσύνης για όσα η πόλη έχει προσφέρει σε εκείνους. Είναι η ιστορία αποτυπωμένη σε τρία πρόσωπα, σε όλα τα πρόσωπα των μεταναστών της πρώτης γενιάς.

Η τοποθεσία στην οποία θα τοποθετηθεί το γλυπτό βρίσκεται στην γωνία Παρκ και Ζαν Ταλόν, απέναντι από το σταθμό του τρένου όπου έφταναν οι Έλληνες μετανάστες μετά την άφιξή τους με το πλοίο στο Χάλιφαξ. Η πόλη του Μόντρεαλ, παραχώρησε ένα κομβικό σημείο με μεγάλη επισκεψιμότητα και ορατότητα μπροστά ακριβώς από ένα κτίριο του Πανεπιστημίου του Μόντρεαλ.

Επί της Ζαν Ταλόν βρίσκεται επίσης το έργο «ΓΑΙΑ» στο ομώνυμο πάρκο του Τήνιου γλύπτη Πραξιτέλη Τζανουλίνου, προσφορά των Ελλήνων του TMR στην πόλη επί της δημοτικής συμβούλου Μέλπας Καματερού και του Γενικού Προξένου Θάνου Καφόπουλου. Παράλληλα, στον ίδιο δρόμο βρίσκεται αναπαράσταση του

αγάλματος της Αθηνάς στο πάρκο Αθηνά, προσφορά του Δήμου της Αθήνας στο Δήμο του Μόντρεαλ επί δημαρχίας του Δημήτρη Αβραμόπουλου με αφορμή την αδελφοποίηση της Αθήνας με το Μόντρεαλ.

Τα τρία έργα τέχνης σε μια ευθεία δείχνουν το βάθος του πολιτισμού των Ελλήνων του Μόντρεαλ. Το εμβληματικό Γλυπτό του Ελληνα Μετανάστη παντρεύει το παρελθόν με το παρόν και το μέλλον ενός ελληνισμού που μάτωσε για να χτίσει μια καλύτερη ζωή μεταφέροντας από την πατρίδα την ιστορία, το ήθος και την εκλεπτυσμένη καταγωγή από την κλασική Ελλάδα.

Ολος ο πόνος, όλες οι ελπίδες, όλα τα όνειρα ακουμπισμένα από τον κορυφαίο γλύπτη Γιώργο Χουλιάρα στο εμβληματικό μνημείο του Ελληνα Μετανάστη που θα θυμίζει για πάντα την Αφιξη στο Μόντρεαλ! Την άφιξη στη νέα πολλά υποσχόμενη ζωή!

Φωτογραφίες από το αρχείο του γλύπτη Γιώργου Χουλιάρα

Πηγή: huffingtonpost.gr